

กำเนิดสี่แยกอินโดจีน

จังหวัดพิษณุโลก มีฐานะเป็น "สี่แยกอินโดจีน" เพราะเป็นจุดตัดของ "ระเบียงเศรษฐกิจ" สำคัญ อยู่ในโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 6 ประเทศ อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม พม่า และจีนตอนใต้) หรือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ

นั่นคือ เป็นจุดตัดระหว่าง ระเบียงเศรษฐกิจ แนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) ที่เป็นแลนด์บริดจ์เชื่อมระหว่าง มหาสมุทรแปซิฟิกเข้ากับทะเลอันดามัน ซึ่งมีความยาวทั้งสิ้น 1,500 กิโลเมตร ผ่านเมืองสำคัญ ได้แก่ มะละแหม่ง เมียวดี (พม่า) แม่สอด พิษณุโลก ชอนแก่น มุกดาหาร (ไทย) สุวรรณเขต(ลาว) และ ดานัง(เวียดนาม) กับระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) จากเมือง कुนหมิง เชียงรุ่ง(จีน) มายังเชียงตุง (พม่า) เชียงราย และกรุงเทพฯ

นับตั้งแต่เกิดความร่วมมือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ เมื่อประมาณปี 2536 แนวนโยบายจังหวัดพิษณุโลก จึงนำไปผูกอยู่กับความเป็น "สี่แยกอินโดจีน" มาโดยตลอด ขณะที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือสภาพัฒน์ ได้เร่งงบประมาณจัดตั้ง สถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีนเมื่อปี 2540 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และมีศักยภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น จากการพัฒนาเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศสองเส้น

นายทวีศักดิ์ นพเกษร รองผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีนกล่าวว่า ได้ศึกษาโครงการระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก-ตะวันออก (East-West Economic Corridor) มานานแล้ว เชื่อว่าเขตการค้าเสรีที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชีย ไม่ต่างจากแถบประเทศในยุโรปที่ต้องเปิดประตูเชื่อมโยงกันทุกประเทศ ดังนั้นอีกไม่นาน ทุกด้านชายแดนของไทยต้องเปิดประตูรับต่างชาติ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ขึ้นอยู่กับว่าช้าหรือเร็วเท่านั้น แต่สิ่งที่เป็นห่วงคือ ผลกระทบที่ตามมา ต่อเศรษฐกิจไทยกับการเปิดการค้าเสรีภายใต้การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วและรุนแรง ทั้งนี้ ประเมินจากภาครัฐแล้วถือว่ายิ่งเล็งเห็นไปกับปัญหาใหญ่ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

ยุทธศาสตร์สี่แยกอินโดจีนจึงเป็นทางสองแพร่งของความรุ่งเรืองและหายนะของท้องถิ่น แม้บางคนเชื่อว่าดีแน่ เรื่องการขนส่ง เส้นทางตะวันออก-ตะวันตก-ตะวันออก จะเป็นแลนด์บริดจ์ระหว่างประเทศเชื่อมมหาสมุทรแปซิฟิกเข้ากับทะเลอันดามัน ซึ่งมีความยาวทั้งสิ้น 1,500 กิโลเมตร ทำให้ประหยัคต้นทุนค่าขนส่งทางน้ำที่ต้องผ่านอ้อมประเทศสิงคโปร์ อีกทั้งสินค้าทางภาคตะวันออกเฉียงตอนบนและล่างของไทยจะถูกแปรรูปลงจำหน่ายแก่ประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการเป็นศูนย์กลางทางการเกษตรในอนาคต

เขากล่าวอีกว่า ผลกระทบที่ตามมา หากไม่สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ได้ คือ ความวุ่นวายจากอยู่กับสังคมไทย ถ้าเกษตรกรรายย่อยไม่สามารถปรับตัวกับตลาดเพื่อสู้กับบริษัทข้ามชาติได้แน่นอนว่าสินค้าจำพวกข้าวและสินค้าอุปโภคบริโภคจะไหลทะลักเข้า

เส้นทางเชื่อมโยงลำดับความสำคัญ

(เชิงราบ-คู่ขนาน)

- แม่สาย-เชียงตุง - ท่าลี่
- เชียงของ-หลวงน้ำทา-บ่อเงิน
- มุกดาหาร-สทวันเขต-ดองซา-ตานัง
- กรุงเทพฯ-ทอมเปญ - โสภัมภ์-วังเต่า
- แม่สอด-เมียวดี-พะเยา

แผนที่โครงการคมนาคมสำคัญในโครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ ซึ่งมีจุดตัดที่จังหวัดพิษณุโลก

ตลาดท้องถิ่นในประเทศไทยได้ส่วนทรัพยากรมนุษย์ที่ยังขาดแรงงานอยู่ หากไม่พัฒนามีมือย่อมถูกต่างชาติช่วงชิงตัดหน้าขายแรงงานราคาถูก และที่สำคัญผลกระทบต่อธุรกิจค้าปลีกที่บอบช้ำกับทุนต่างชาติมาแล้ว ดังนั้นไม่แน่ว่าการเปิดการค้าเสรีครั้งนี้จะเป็นโอกาสก้าวกระโดดหรือถ่วงถ่วงธุรกิจท้องถิ่นอีกหรือไม่

อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เร่งงบประมาณสนับสนุนเพื่อการพัฒนาสี่แยกอินโดจีน และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ กรกฎาคม 2540 ให้จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานรวมถึงการประชุมรัฐมนตรีกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง เมื่อเดือน มกราคม พ.ศ.2543 เร่งรัดให้พัฒนาตามแนวความคิดระเบียงเศรษฐกิจ ให้เสร็จสิ้นภายในเดือนมิถุนายน 2543 เพื่อให้สามารถรองรับการลงทุนภาคเอกชนด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เชื่อมโยงพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนามอย่างมีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมโดยเร็วภายใน 5 ปีตามแนวเศรษฐกิจเสรี

ระเบียงเศรษฐกิจจึงถูกบัญญัติไว้ในแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดพิษณุโลก โดยสมัยนั้น พลเอกศิริ ทิวะพันธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารสถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีนร่วมกับข้าราชการระดับกลาง และมูลนิธิชาวพิษณุโลกรวมใจต้านภัยเอชไอวี ร่วมตัวก่อตั้ง ชมรมศึกษาเพื่อการพัฒนาแยกอินโดจีน เมื่อปี พ.ศ.2537 และจัดตั้งเป็นสถาบันพัฒนาสี่แยกอินโดจีนปี พ.ศ.2540 โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคเหนือให้เข้มแข็ง เพื่อเพิ่มศักยภาพสอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ ถึงผลกระทบต่อการค้าขนส่งเส้นทางหลักระหว่างประเทศสองเส้น ซึ่งเส้นทางทั้งสองมีจุดตัดที่จังหวัดพิษณุโลก จึงเป็นที่มาถึงแผนพัฒนาระยะยาวจังหวัดพิษณุโลก โดยเฉพาะโครงการจุดพักกึ่งกลางชนาถสายลำปาง รวมถึงเป็นศูนย์กลางเอเชียอาคเนย์ที่อยู่ในแผนพัฒนาของจังหวัดแล้ว ■